

Nr 71.

Ankom till riksdagens kansli den 9 juni 1933 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillämpning under budgetåret 1933/1934 av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker ävensom i ämnet väckta motioner.

I en den 3 januari 1933 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 60, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Häri genom förordnas, dels att förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, vilken förordning gäller intill utgången av juni månad 1933, skall äga fortsatt tillämpning efter nämnda tidpunkt intill utgången av juni månad år 1934, dels ock att 2 och 3 §§ i förordningen skola, 3 § i nedan angivna delar, från och med dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, hava följande ändrade lydelse:

2 §.

1 mom. Omsättningsskatt upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår dels med en grundavgift av 1 krona 60 öre, för liter räknat, dels med 60 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen äga att efter grunder, som av kontrollstyrelsen fastställas, vid försäljningen av spritdryckerna göra sig betäckta för omsättningsskatten.

2 mom. För spritdrycker, som jämlikt av Kungl. Maj:t med stöd av 3 § 3 mom. eller 10 § 5 mom. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker meddelade föreskrifter hos partihandelsbolag inköpas eller till riket införas, skall omsättningsskatt likaledes upptagas med belopp, som beräknas på sätt i 1 mom. stadgas; dock skall, därest dryckerna

försäljas å fat, den efter procent å inköpspriset utgående delen av skatten beräknas å det belopp, som, oavsett skatten, utgör dryckernas pris vid dylik försäljning.

3 §.

Sker inköp av spritdrycker hos partihandelsbolag, skall vid dryckernas betalning omsättningsskatt för desamma erläggas till partihandelsbolaget; och åligger det bolaget att i den ordning, Kungl. Maj:t bestämmer, till statsverket erlägga omsättningsskatten.

Vid inköp — — — köpeskillings storlek.

Den, som enligt kontrollstyrelsens i föreskriven ordning meddelade tillstånd till riket inför spritdrycker, skall genom insättning å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning erlägga å dryckerna belöpande omsättningsskatt. Till grund för den efter procent utgående delen av skatten skall läggas inköpspriset jämte tull- och fraktkostnader. Importören har att i samband med ansökning om införseltillstånd hos kontrollstyrelsen ställa av styrelsen godkänd säkerhet till erforderligt belopp för å spritdryckerna belöpande omsättningsskatt. Det åligger kontrollstyrelsen att vid beviljandet av tillstånd till införseln meddela de föreskrifter, som erfordras för erhållande av en betryggande kontroll å utgörandet av omsättningsskatten, ävensom att övervaka, att skatten vederbörligen inbetalas till statsverket.

Beträffande vad föredragande departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anført till motivering för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse ej lämnas i det följande, hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Till utskottets behandling hava jämväl hänvisats följande i anledning av ifrågavarande proposition väckta motioner, nämligen:

1:o de likalydande motionerna nr 235 i första kammaren av herrar *Bergman* och *Johansson-Dahr* samt nr 412 i andra kammaren av herr *Olsson* i Mora m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen måtte godkänna Kungl. Maj:ts förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker med den ändring, att 2 § 1 mom. erhåller följande lydelse:

§ 2.

Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår dels med en grundavgift av tre kronor, för liter räknat, dels med 60 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen — — — omsättningsskatten.»

2:o motionen nr 388 i andra kammaren av herr *Andersson* i Lindome m. fl., i vilken hemställts, »att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts

proposition nr 60, i vad den avser ökad omsättningsskatt under budgetåret 1933/1934 å spritdrycker, som försäljas genom utminuterung, måtte besluta, att stämpelavgift, på sätt i motionen föreslagits, skall uttagas vid dylik försäljning».

3:o) motionen nr 395 i andra kammaren av herr *Nylander*, i vilken hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att vid import av apoteksvaror och andra icke eller lågt tullbeskattade produkter en särskild importavgift skall uttagas, avsedd att motsvara den spritskatt, som statsverket skulle erhållit, därest varan tillverkats inom landet».

Till behandling i samband med förevarande proposition har utskottet funnit lämpligt upptaga de likalydande, till utskottet hänvisade motionerna nr 96 i första kammaren av herr *Bergman* m. fl. samt nr 336 i andra kammaren av herr *Johanson* i Huskvarna m. fl., i vilka hemställts, »att riksdagen måtte besluta åsättande av en provisorisk omsättningsskatt av tre kronor per liter å alla viner utom de alkoholfria, att gälla till utgången av budgetåret 1933/1934 från den dag Kungl. Maj:t bestämmer».

Tillika hava motionärerna hemställt, att bevillningsutskottet måtte utforma erforderliga författningsbestämmelser.

Beträffande motiveringen för de av motionärerna framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna.

Förenämnda proposition har behandlats av riksdagen, i vad densamma avser tiden intill utgången av löpande budgetår. Sedan bevillningsutskottet i sitt innevarande år avgivna betänkande nr 1 i anledning av propositionen dels hemställt om bifall till den i propositionen föreslagna skattehöjningen för nyssnämnda tid, dels ock anmält, att utskottet framdeles komme att avgiva yttrande i anledning av vad i propositionen föreslagits rörande fortsatt tillämpning under budgetåret 1933/1934 av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, har riksdagen bifallit utskottets berörda hemställan. Höjningen har trätt i kraft den 1 februari 1933.

Bestämmelserna angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker hava pläгат av riksdagen antagas allenast för ett år i sänder och gälla för närvarande intill budgetårets slut. Såsom förut erinrats har riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts förevarande proposition, i vad densamma avser innevarande budgetår, och har sålunda omsättningsskatten utgått med en grundavgift av 1 krona 60 öre för liter samt jämväl drabbat sprit och andra spritdrycker, som enligt bestämmelserna i två särskilda kungörelser den 18 december 1918, nr 987 och 989, försäljas eller importeras för användning till vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål.

I statsverkspropositionen till årets riksdag förutsattes, att ifrågavarande skatteform borde äga tillämpning även under nästkommande budgetår. Chefen för finansdepartementet uttalade, att han ämnade föreslå höjning och utvidgning av omsättningsskatten å spritdrycker, varigenom omsättnings- och utskänkningsskatten kunde beräknas inbringa ett med 13 miljoner kronor förhöjt belopp eller 78 miljoner kronor.

I förevarande proposition har föreslagits, att förordningen om omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker skall äga fortsatt tillämpning under nästkommande budgetår. I samband därmed har i propositionen föreslagits *dels* förhöjning av omsättningsskattens grundavgift med 60 öre till 1 krona 60 öre för liter, *dels ock* utvidgning av denna skatt att avse jämväl sprit och andra spritdrycker, som avses i förenämnda kungörelser.

I sitt förenämnda yttrande till statsrådsprotokollet anförde *föredragande departementschefen* bland annat följande:

I de fall, där skattefria (denaturerad) sprit icke lämpligen kunde användas för vetenskapliga, tekniska och industriella eller likartade ändamål, kunde vederbörande förbrukare erhålla tillstånd att hos partihandelsbolaget — aktiebolaget Vin- och spritcentralen — inköpa skattelagd sprit. Å dylik sprit utginge emellertid icke annan skatt än brännvinstillverkningskatten, vilken utgjorde 65 öre för liter brännvin av normalstyrka. Såsom bestämmelserna om omsättningsskatten utformats, träffade nämligen denna skatt icke de spritvaror, som för nyss angivna ändamål inköptes direkt hos partihandelsbolaget. Skillnaden i pris mellan förfortäring avsedda, från systembolagen försålda spritdrycker och de spritvaror, som av partihandelsbolaget tillhandahölls för tekniska m. fl. ändamål, vore numera till följd av beskattningens anordning så betydande, att det särskilt i betraktande av svårigheten att utöva en betryggande kontroll över användningen av den för tekniska ändamål utlämnade spriten befunnits böra tagas under övervägande, huruvida den nuvarande befrielsen från omsättningsskatt för dylik sprit borde bibehållas.

I nuvarande statsfinansiella läge hade departementschefen även funnit angeläget att tillvarataga den möjlighet till ökad skatteinkomst, som ett utsträckande av omsättningsskatten till att omfatta jämväl ifrågavarande förbrukares inköp av spritvaror erbjöde. En dylik åtgärd vore enligt departementschefens mening utan tvekan befogad beträffande förbrukningen av sprit för tillverkning av mer eller mindre lyxbetonade eller i vart fall umbärliga varor. Departementschefen syftade här på den fabriksmässiga framställningen av alkoholhaltiga toalettmiddel och essenser samt användningen av spritvaror inom choklad- och konfektdindustrien, vid konditorier och läskedrycksfabriker.

Något annorlunda ställde sig saken i fråga om de spritvaror, som ut-

lämnades från apotek eller där användes för tillverkning av läkemedel. Det vore påtagligt, att omsättningsskattens utsträckande till att avse jämväl dylik sprit komme att, därest gällande grunder för läkemedelsprisens bestämmande bibehölles oförändrade, medföra större eller mindre fördyring av läkemedel, för vilkas framställande sprit komme till användning. Medicinalstyrelsen hade framfört betänkligheter mot förslaget i denna del. Det kunde dock icke anses tillrådligt att tillämpa andra grunder för beskattningen av den sprit, som förbrukades för beredning å apoteken av läkemedel, än dem som gällde beträffande sprit för andra hithörande ändamål. Påläggandet av omsättningsskatt å apoteks-spriten skulle emellertid kunna genomföras utan någon för allmänheten mera kännbar prisförhöjning å här ifrågakommande läkemedel. Departementschefen förutsatte nämligen, efter samråd med chefen för socialdepartementet, att Kungl. Maj:t. därest förevarande förslag till utsträckande av omsättningsskattens tillämpning genomfördes, komme att vidtaga sådan ändring i grunderna för läkemedels taxering å apotek, att handelsvinst icke finge beräknas å den del av priset å spritvaror, som hänförde sig till omsättningsskatten, ävensom att den av medicinalstyrelsen utfärdade medicinaltaxan ändrades i överensstämmelse härmed.

Med anledning av det i motionen nr 395 i andra kammaren väckta förslaget om en särskild importavgift vid import av apoteksvaror m. m. har utskottet inhämtat yttranden av *medicinalstyrelsen*, *kontrollstyrelsen* och *generaltullstyrelsen*, vilka beträffande vissa av de i motionen omförmälda varorna ehuru med tvekan ifrågasatt en anordning i motionens syfte.

Med anledning av den i propositionen föreslagna och av årets riksdag för tiden intill utgången av nu löpande budgetår beslutade höjningen av omsättningsskatten samt utvidgningen av denna skatt att avse jämväl sprit och andra spritdrycker, som jämlikt bestämmelserna i ovannämnda två särskilda kungörelser försäljas eller importeras för användning till tekniskt ändamål, har *Skånes handelskammare* i en utskottet tillhandakommen skrivelse framhållit bland annat följande. För vissa industrier, som i sin tillverkning använde skattelagd sprit, hade den ökade spritbeskattningen åstadkommit en sådan belastning av produktionen, att hela det effektiva tullskyddet bortfallit. Den utländska konkurrensen hotade därför att helt ödelägga den inhemska produktionen. Beträffande åter andra dylika industrier hade den ökade spritbeskattningen vållat väsentligt avbräck ej blott genom de utländska tillverkningarnas stärkta konkurrenskraft utan även genom den konsumtionsminskning, som inträtt i och med den genom skatteökningen nödvändiga prishöjningen å de tillverkade varorna. Vid övervägande av förevarande spörsmål hade handelskammaren kommit till den uppfattningen, att svårigheterna för nämnda industrier genom den skärpta spritbeskattningen bli

vit väsentligt större än som måhända kunnat förutses. Enligt handelskammarens mening vore därför nödvändigt, att sådana åtgärder vidtoges, som kunde stärka nämnda industriers konkurrenskraft samt medföra nedsättning i priserna å deras varor. I sådant syfte ansåg sig handelskammaren böra förordna, att omsättningsskatt å sprit, varom nu är fråga, icke måtte uttagas efter utgången av löpande budgetår.

I en till utskottet överlämnad P. M. har tillförordnade byråchefen i kontrollstyrelsen *Sven Almgren* framhållit, att den utredning, som föregått Kungl. Maj:ts förslag till årets riksdag om ett utsträckande av omsättningsskatten till att avse jämväl sprit, som av aktiebolaget Vin- och spritcentralen försäljes för tekniska, farmaceutiska m. fl. dylika ändamål, även omfattade undersökningar, huruvida gällande tullsatser å varor, vid vilkas tillverkning sprit användes, kunde anses tillräckliga efter den fördyring av spriten, som den skärpta beskattningen komme att medföra. De i ärendet hörda ämbetsverken hade därvid utgått från, att tullsatserna i allmänhet även i fortsättningen kunde anses bereda den inhemska industrien skäligt skydd. Särskilt gällde detta de alkoholhaltiga toalettmedlen och essenserna, å vilka förutom eljest gällande tullsats även vilade de år 1932 beslutade tilläggstullarna. Priset å sprit av den kvalitet, som vanligen användes för nu ifrågavarande ändamål, utgjorde med tillämpning av den enligt förordningen den 28 januari 1933, nr 155, för tiden den 1 februari—30 juni 1933 bestämda omsättningsskatten 4 kronor 74 öre per liter. Av detta belopp utgjorde

spritpriset (inklusive tillverkningskost)	1 krona	96 öre
omsättningsskattens grundavgift	1	» 60 »
» procentavgift	1	» 18 »
		<hr/>
		4 kronor 74 öre.

Då aktiebolaget Vin- och spritcentralen i samband med omsättningsskattens påförande från och med den 1 februari 1933 vidtagit en höjning av själva spritpriset med 15 öre per liter, hade den prisförhöjning, som avnämare av ifrågavarande sprit numera fått vidkännas, uppgått till 2 kronor 93 öre per liter.

Denna avsevärda förhöjning i spritpriset hade icke kunnat undgå att medföra olägenheter för vissa tillverkare av varor, för vilka skattelagd sprit komme till användning såsom råvara. Sålunda hade från den tekniska industriens sida framhållits, att de av spritprisökningen föranledda prisstegringarna å preparaten medfört en betydande nedgång i avsättningen av vissa tillverkningar, framför allt alkoholhaltiga toalettmedel. För de företag, som bedreve tillverkning av dylika varor för export, hade givetvis det stegrade spritpriset försvårat och i vissa fall omöjliggjort exporthanteringen.

Med hänsyn härtill syntes böra tagas under övervägande, huruvida

icke någon lindring borde vidtagas i fråga om uttagandet av omsättnings- skatt å sprit och absolut alkohol, som av aktiebolaget Vin- och sprit- centralen försåldes jämlikt kungl. kungörelsen 1918:987. Därest denna lindring komme till genomförande på så sätt, att det i omsättningskatte- förordningen bestämdes, att den procentuella avgiften icke skulle uttagas å nämnda varor, komme priset å exportsprit (cellulosa) att minskas med 1 krona 18 öre per liter (motsvarande 1 krona 48 öre per kilogram), d. v. s. från 4 kronor 74 öre till 3 kronor 56 öre per liter, syntes de ifrågavarande varorna komma i åtnjutande av ett någorlunda skäligt skydd mot den utländska konkurrensen, varjämte en sänkning av apo- tekspriserna å läkemedel, innehållande sprit, även skulle ernås. Då en dylik reducering skulle medföra något ökad förbrukning av sprit, be- räknades den av åtgärden betingade minskningen av skatteinkomsten begränsas till cirka 500,000 kronor. Någon reducering av det i stats- verkspropositionen upptagna beloppet syntes ej av denna anledning be- höva vidtagas, då beräkningen på sin tid skett med en marginal av över 1 miljon kronor.

Sveriges kemiska industrikontor har i skrivelse till utskottet framhål- lit bland annat, att genom den av riksdagen beslutade omsättningskat- ten även på den tekniska spriten hade priset på 95-procentig cellulosa- sprit, vilket tidigare utgjort 2 kronor 24 öre per kilogram, höjts till 5 kronor 85 öre per kilogram eller med mer än 160 procent. Då skatt ej införts på utländsk sprit, hade den inhemska tillverkningen av produk- ter, vari större mängder sprit inginge, kommit i ett sämre läge än den utländska. Genom statsmakternas senare, av handelspolitiska skäl, fat- tade beslut att sänka tilläggstullen å ifrågavarande produkter hade den inhemska tillverkningens konkurrensläge än ytterligare för- sämrats. Härtill kom, att omsättningen å ett flertal dylika varor efter omsättningskattens införande nedgått högst betydligt, ehuru tillverkarna hittills i väntan på skattens borttagande i allmänhet endast låtit en del av skattehöjningen drabba allmänheten. På grund härav har kemiska industrikontoret hemställt, att utskottet måtte före- slå riksdagen, att den totala omsättningskatten, i vad den gäller sprit för tekniskt ändamål, för nästa budgetår måtte fastställas till högst 75 öre per liter.

För utskottets räkning har byråchefen i generaltullstyrelsen *T. Alsén* verkställt en utredning i fråga om den för inhemska sprit utgående omsät- ningskattens inverkan på tullskyddet för lukt- eller toalettqvatten, parfym m. m. I en till utskottet överlämnad P. M. har byråchefen *Alsén* erinrat, att tullsatsen å dessa artiklar före tilläggstullarnas införande utgjorde 3 kronor per kilogram. Vid bedömandet av den inhemska industriens tull- skydd måste tagas i betraktande, att den sprit, som stode till förfogande för inhemska tillverkning, på grund av den svenska tillverkningskatten

betingade avsevärt högre pris än världsmarknadspriset. Den inhemska industrien hade emellertid å andra sidan visst stöd dels i det förhållandet, att i den färdiga varan vanligen inginge större eller mindre mängd tullfria eller lågt beskattade beståndsdelar, dels ock i bestämmelserna om emballage, enär nämligen tullen utginge även för den vikt, som belöpte å askar, flaskor och dylikt emballage. Genom införande av omsättningskatten hade det verkliga tullskyddet, alltefter mängden av den sprit, som lämpligen borde ingå i varan samt det emballage, i vilken varan vore förpackad, minskats, helt bortfallit eller blivit negativt.

Efter att hava redogjort för den ändrade beskattningens återverkan på den inhemska industrien, särskilt med beaktande av att, sedan skatten införts, jämväl tilläggstullen sänkts från förut gällande 2 kronor till 1 krona per kilogram, har byråchefen Alsén framhållit, att skattesatsen å den inhemska spriten syntes böra sättas något lägre än vid den skattesats, då den inhemska spriten ställde sig vid samma pris, som den utländska här betingade. Med hänsyn härtill borde enligt byråchefen Alsén omsättningsskatten för den tekniska spriten sättas till 1 krona 40 öre per liter motsvarande 1 krona 71 öre per kilogram. Härigenom skulle utöver det tullskydd, som vid normal införsel av luktatten m. m. i småförpackningar låge i tullen å de till spriten tillsatta ämnena samt i emballagebestämmelserna, den inhemska tillverkningen kunna räkna med en skillnad i priset å svensk och utländsk sprit av 27 öre per kilogram till fördel för den svenska spriten.

Med stöd av nedan återgivna jämförelse mellan spritdrycksförsäljningen under tiden mars—april 1933 och motsvarande tid år 1931 har inom kontrollstyrelsen verkställts nedanstående beräkning av omsättnings- och utskänkningsskattens totalbelopp för budgetåret 1933/1934:

»Spritdrycksförsäljningen mars—april 1933 jämförd med samma tid 1931.

	1931	1933	1931/1933	1932/1933
Utminuteringen	5,008,475	3,938,825	— 21.4	— 19.6
Egen utskänkning	274,729	166,246	— 39.5	— 30.8
Överl. »	281,970	225,743	— 19.9	— 15.6
Summa	5,565,174	4,330,814	— 22.2	— 19.9.

Totala försäljningen år 1931	33,738,387 liter
— 22.2 % härav	7,489,219 »
	26,249,168 liter

Omsättningsskatten (exkl. för tekn. ändamål)	(28,000,000)
Grundavgift	1.60 · 26.25 42,000,000 kr. (44,800,000)
Proc.avg.	1.02 · 26.25 26,775,000 » (27,300,000)
	68,775,000 kr. (72,100,000)

Omsättningsskatten för tekniska ändamål.

Mars—maj 1933	109,412 liter	(314,750) kr.
Helt år (4 ggr).....	437,648 »	(700,000) »
	1,259,000 kr.	(2,040,000)

Utskänkningsskatten mars—april 1933 jämförd med samma tid 1931.

	1931	1933	
	1,119,192	806,072	— 28.0
Totala utskänkningsskatten 1931.....	6,626,869		.
— 28.0 %	1,855,523		
	4,771,346		(5,000,000)

Sammanfattning

Omsättningsskatt (exkl. tekn.)	68,775,000	(72,100,000)
» (tekn.)	1,260,000	(2,040,000)
Utskänkningsskatt	4,770,000	(5,000,000)
	74,805,000	(79,140,000)
I propositionen beräknat belopp	78,000,000	
Enl. beräkning ovan	74,805,000	
	Underskott 3,195,000	4.1 %

Beräknat å omsättningen under mars—april 1933 skulle omsättnings- och utskänkningsskatten för helt kalenderår komma att bliva i runt tal 74.8 miljoner kronor. Vid beräkningarna för budgetåret 1933/1934 torde emellertid hänsyn böra tagas dels till att försäljningen under mars—april i år nedpressades av de lagerbehållningar, konsumenterna inköpt före den senaste skatteförhöjningen, dels till att försäljningen, även frånsett påskinköpen, under april visade en tydligt stigande tendens. Nedgången i försäljningen från år 1931 utgjorde under mars—april 22.2 procent. Redan med en nedgång å 20.0 procent (till 27.0 miljoner liter) stiger det totala skattebeloppet till nära 77.0 miljoner kronor och med en nedgång å 18.0 procent (till 27.7 miljoner liter) till inemot 79.0 miljoner kronor.»

Slutligen har utskottet med ledning av den inom kontrollstyrelsen förda statistiken över fylleriförseelser, som avdömts under tiden januari—mars 1933, inhämtat, att antalet dylika förseelser för hela riket vid jämförelse med motsvarande tid år 1932 nedgått med cirka 6 procent.

I motionen II: 388 har motionären under beaktande av att staten i nuvarande läge vore i behov av ökade inkomster framhållit, att det icke vore lämpligt att låta beskattningen av en rimlig konsumtion spritdrycker stiga utöver viss gräns. En dylik åtgärd skulle helt säkert bidra till en icke önskvärd utveckling av den illegala sprithanteringen. Med tanke på det stora antal personer i jämförelsevis svag ekonomisk ställning, som åtnöja sig med en mycket måttlig spritkonsumtion, syntes det dessutom vara synnerligen önskvärt, att man icke genom en högre beskattning än den för närvarande tillämpade försvårade eller omöjliggjorde en lojal åtkomst av en mindre kvantitet spritdrycker.

I stället för den i propositionen föreslagna formen för ökning av spritbeskattningen syntes därför följande anordning vara att förorda. Innehavare av motbok, som berättigade till inköp av viss kvantitet spirituosa, skulle äga rätt att till ett pris, i vilket inräknats nu gällande omsättnings-skatt, inköpa halva den medgivna kvantiteten. Inköp därutöver intill den medgivna kvantiteten skulle stämpelbeläggas med visst belopp per liter. Stämpelavgiften skulle av köparen erläggas i samband med inköpet. Vid inköp å motbok med lägre inköpsrätt än 2 liter i månaden skulle dock alltid inköp intill 1 liter per månad vara fritt från dylik avgift. Inköp utöver den enligt motboken normalt medgivna kvantiteten skulle stämpelbeläggas med högre belopp, förslagsvis det dubbla. Enligt motionärens beräkning skulle inkomsten genom den sålunda föreslagna stämpelförsäljningen för statsverket uppgå till cirka 12 miljoner kronor. För att den ökade statsinkomsten skulle motsvara det av departementschefen beräknade behovet, torde stämpelavgiften böra sättas till ett något högre belopp per liter än 1 krona.

*Utskottets
yttrande.*

I sitt den 25 januari i år avgivna betänkande nr 1 anmälde utskottet, att utskottet framdeles komme att avgiva yttrande i anledning av vad i propositionen föreslagits rörande fortsatt tillämpning under budgetåret 1933/1934 av förordningen angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker. Såsom skäl härför anförde utskottet, att det syntes utskottet förenat med stora vanskligheter att redan för det dåvarande bedöma verkningarna i olika hänseenden av den i propositionen föreslagna höjningen av omsättningsskatten och att utskottet därför, först sedan den för innevarande budgetår föreslagna höjningen någon tid varit i tillämpning, ansåg sig böra fatta ståndpunkt i frågan om omsättnings- och utskänknings-skatten under nästa budgetår.

Av de utskottet tillhandakomna, inom kontrollstyrelsen sammanställda statistiska uppgifterna rörande försäljningen av spritdrycker framgår, att försäljningen avsevärt nedgått, efter det den senaste prisförhöjningen trätt i tillämpning. Emellertid synes denna nedgång delvis hava berott på tillfälliga omständigheter, vilket torde framgå därav, att nedgången under maj varit förhållandevis lägre än under februari—april. Med hänsyn härtill synes det otvivelaktigt, att genom bestämmande av omsättningsskattens grundavgift till det belopp, varmed densamma utgått under tiden till den 1 februari i år, eller 1 krona för liter, statsverket komme att tillföras en betydligt lägre inkomst av skattetiteln än vid ett bifall till propositionen.

Vad angår de sociala verkningarna av den förhöjda omsättningsskatten, låter sig icke med säkerhet bedöma, huruvida eller i vad mån skattehöjningen medfört ökning av den olaga sprithanteringen. En ytterligare höjning av spritbeskattningen skulle dock säkerligen komma att underlätta denna hantering. Med avseende härå och då de statsfinansiella verk-

ningarna av en sådan skärpning icke kunna överblickas, har utskottet icke ansett sig kunna biträda det i de likalydande motionerna nr 235 i första kammaren och nr 412 i andra kammaren framställda yrkandet. I sistnämnda motioner har en jämförelse gjorts med förhållandena i Danmark och England, i vilka länder en kraftig beskattning av spritdrycker genomförts. En sådan jämförelse blir dock lätt missvisande, ej minst med hänsyn till att någon motsvarighet till det svenska restriktionssystemet icke återfinnes i dessa länder.

I motionen nr 388 i andra kammaren har föreslagits, att omsättningskatten skulle ersättas med en särskild stämpelavgift å spritdrycker, inköpta å motbok, och vilken avgift skulle utgå efter en progressiv skala. Ehuru vissa skäl synas tala till förmån för en sådan anordning, har utskottet icke i detta sammanhang ansett sig böra fatta ståndpunkt till sistnämnda fråga. Densamma torde nämligen knappast stå i samband med det i propositionen framlagda beskattningsspörsmålet. I den mån frågan förtjänar beaktande, torde densamma böra ägnas uppmärksamhet vid den pågående utredningen å rusdryckslagstiftningens område.

Utskottet har därför ansett sig böra biträda propositionen, i vad den avser omsättnings- och utskänkningskatt å förtäringssprit för nästkommande budgetår.

Då utskottet icke ansett tillräckliga skäl för närvarande föreligga att åsätta alkoholhaltiga viner en omsättningsskatt, har utskottet hemställt om avslag å de likalydande motionerna nr 96 i första kammaren och nr 336 i andra kammaren.

Genom den av årets riksdag till utgången av nu löpande budgetår beslutade utvidgningen av omsättningsskatten att avse jämväl sådan skattelagd sprit, som användes för medicinskt eller tekniskt eller andra därmed jämförliga ändamål, har den inhemska produktionen av varor, vari större mängder skattelagd sprit ingå, kommit i ett väsentligt försämrat läge i förhållande till den utländska. Såsom framhållits i flera av de till utskottet avgivna yttrandena, kan det under nuvarande förhållanden vara lönande för en importör att på större kärl till riket införa vissa alkoholhaltiga toalettmedel för att sedermera här i landet späda och överföra varorna å mindre förpackningar. Ett bibehållande av nu utgående höga beskattning å ifrågavarande sprit skulle därför såväl kunna äventyra statens fiskaliska intresse som innebära en obehörig belastning av den inhemska tillverkningen.

Med hänsyn härtill har utskottet ansett åtgärder böra vidtagas till undanröjande av nämnda olägenheter. För att den inhemska tillverkningens konkurrenskraft gent emot den utländska skall kunna upprätthållas, synes, på sätt i den av byråchefen Alsén avgivna promemorian framhållits, en omsättningsskatt å ifrågavarande sprit av 1 krona 40 öre för liter lämp-

ligen böra fastställas. Utskottet har därför föreslagit, att dylik sprit befrias från den procentuellt utgående omsättningsskatten samt att grundavgiften sänkes med 20 öre till 1 krona 40 öre för liter.

Häri genom har utskottet jämväl angivit sin ståndpunkt till det i motionen nr 395 i andra kammaren framställda förslaget.

Utskottet har velat erinra att, ehuru i mindre omfattning, tillverkning för export ägt rum här i riket av alkoholhaltiga preparat. Genom omsättningsskattens införande har denna tillverkning för export givetvis försvårats. På grund härav har utskottet ansett befogenhet böra lämnas Kungl. Maj:t att utfärda föreskrifter angående restitution ej blott av den omsättningsskatt utan jämväl av den brännvinstillverkningskatt, som utgått för sprit, vilken ingår i den exporterade varan. Utskottet har emellertid icke förbisett de särskilda svårigheter, som kunna uppstå vid restitution av sådana preparat, vari jämväl skattefri sprit kan ingå. Utskottet förutsätter därför, att restitutionsbestämmelserna närmast komma till användning vid utförsel av varor hänförliga till tulltaxenumren 256 och 257: vissa vegetabiliska oljor och essenser m. m., samt till tulltaxenummer 262: lukt- eller toalettatten, parfymers och kosmetiska medel. Med hänsyn till det anförda har utskottet funnit lämpligt föreslå, att det överlämnas till Kungl. Maj:ts avgörande att bestämma i vilken omfattning och under vilka villkor sådan restitution må åtnjutas.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 60, i vad densamma avser omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker att utgå under budgetåret 1933/1934, icke kunnat oförändrad bifallas och med anledning av motionen II: 395 av herr Nylander ävensom med avslag å de likalydande motionerna I: 235 av herrar Bergman och Johansson-Dahr och II: 412 av herr Olsson i Mora m. fl. samt motionen II: 388 av herr Andersson i Lindome m. fl., antaga följande

Förslag

till

förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker.

Häri genom förordnas, att förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, vilken förordning gäller intill utgången

av juni månad 1933, skall äga fortsatt tillämpning efter nämnda tidpunkt intill utgången av juni månad 1934, dock att från och med den 1 juli 1933 dels 2 § 2 mom. i förordningen skall hava följande ändrade lydelse, dels ock efter 12 § i förordningen skall införas en ny paragraf, betecknad 13 §, av den lydelse nedan sägs:

2 §.

2 mom. För spritdrycker, som jämlikt av Kungl. Maj:t med stöd av 3 § 3 mom. eller 10 § 5 mom. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker meddelade föreskrifter hos partihandelsbolag inköpas eller till riket införas, skall omsättningsskatt upptagas med en grundavgift av 1 krona 40 öre, för liter räknat.

13 §.

Näringsidkare, som vill ur riket utföra i Sverige framställda tillverkningar, hänförliga under förordningen den 1 juli 1918 (nr 564) angående vissa alkoholhaltiga preparat med mera, må i den omfattning och under de villkor, Kungl. Maj:t bestämmer, kunna medgivas rätt att vid utförsel av sålunda framställd vara återbekomma sådan omsättningsskatt, som i 2 § 2 mom. avses och som erlagts för den i exportvaran ingående spriten.

2) antaga nedan införda

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 26 § förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin.

Härigenom förordnas, att 26 § förordningen den 11 juni 1926 angående tillverkning och beskattning av brännvin skall hava följande ändrade lydelse:

26 §.

1. Restitution av — — — skattefri sprit.
2. Näringsidkare, som vill ur riket utföra i Sve-

rige framställda tillverkningar, hänförliga under förordningen den 1 juli 1918 (nr 564) angående vissa alkoholhaltiga preparat med mera, må i den omfattning och under de villkor Kungl. Maj:t bestämmer kunna medgivas rätt att vid utförelse av sålunda framställd vara återbekomma tillverkningskatt, som erlagts för den i exportvaran ingående spriten.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1933.

3) att de likalydande motionerna I: 96 av herr Bergman m. fl. och II: 336 av herr Johanson i Huskvarna m. fl., angående en omsättningsskatt å viner, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 juni 1933.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Boman, Ericson i Obergå, Jönsson i Slätåker*, Jönsson i Boa, Lövgren i Boden*, Björklund, Nylander i Stockholm*, Ericson i Boxholm, Lithander, Forssberg, Östergren*, Larsson i Örbyhus, Hjalmarsson, Sjö Dahl, Rosén, Werner i Hulstfred, Eklund, Heiding och Ljunggren.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

av herrar *Larsson* i Örbyhus och *Ljunggren*, som anförde:

»Undertecknade hava ansett, att utskottet bort, såsom i följande ägde rum, till slutlig prövning upptaga spritskattefrågan först i samband med upp-

görande av förslaget till inkomstberäkningen för 1933/1934 års budget. Därför har från vårt håll inom utskottet yrkats i första hand bordläggning av frågan, till dess full klarhet om inkomstbehovet för nästa budgetår kunnat vinnas.

Då utskottsmajoriteten emellertid beslöt att skrida till omedelbart beslut, få vi härmed, med hänsyn till i motionerna anförd motivering, yrka bifall till de likalydande motionerna nr 235 i första kammaren av herrar Bergman och Johansson-Dahr samt nr 412 i andra kammaren av herr Olsson i Mora m. fl.

Givetvis kan det vara vanskligt att helt och fullt bedöma verkningarna i olika avseenden av en dylik prisförhöjning. I varje fall borde icke konsumtionsminskningen på grund av den av oss föreslagna höjningen av omsättningsskatten bliva så stor, att icke den av utskottet beräknade inkomsten till statsverket skulle erhållas. Tvärtom torde enligt vår mening en betydlig inkomstökning komma att äga rum.

Det synes oss knappast i en tid som denna försvarbart att i så hög grad som sker här i landet — i motsats till vad som är fallet i flera andra länder — skona konsumtionen av så överflödiga och skadliga varor som rusdryckerna. En konsumtionsskatt av detta slag behöver icke betalas av någon annan än den, som frivilligt åtager sig en sådan beskattning. En hög skattesats bidrager förvisso till en hälsosam minskning av en icke önskvärd konsumtion, vilket erfarenheten från andra länder otvetydigt bekräftar. Vilket försäljningssystem som än praktiseras, restriktionssystem eller fri försäljning, kommer en kraftig beskattning alltid att verka i konsumtionshämmande riktning.

Faran för att en ytterligare höjning av spritbeskattningen skulle komma att underlätta den olaga sprithantering som torde icke böra överdrivas. Huvudorsakerna till dylik hantering torde säkerligen vara andra. Att bekämpa olaglig sprithandel med affärskonkurrens på de låga prisernas väg torde varken vara möjligt eller lämpligt. Smuggling, hembränning och annan olaglig hantering måste bekämpas genom intensiv upplysningsverksamhet, betydligt skärpta och till fullo tillämpade lagbestämmelser o. s. v., varom årets riksdag påminnes i tvenne tillfälliga utskotts föreliggande utlåtanden.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna I: 235 av herrar Bergman och Johansson-Dahr samt II: 412 av herr Olsson i Mora m. fl., antaga utskottets förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker med den ändring, att 2 § nämnda förslag erhåller följande lydelse:

2 §.

1 mom. Omsättningsskatt upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår dels med en grundavgift av 3 kronor, för liter räknat, dels med 60 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen äga att efter grunder, som av kontrollstyrelsen fastställas, vid försäljningen av spritdryckerna göra sig betäckta för omsättningsskatten.

2 mom. För spritdrycker, som jämlikt av Kungl. Maj:t med stöd av 3 § 3 mom. eller 10 § 5 mom. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker meddelade föreskrifter hos partihandelsbolag inköpas eller till riket införas, skall omsättningsskatt upptagas med en grundavgift av 1 krona 40 öre, för liter räknat.»

av herr *Lithander*, som anført, att enligt hans mening det kunde befaras, att den olaga spritdryckshanteringen komme att ökas och att han ansåg en ökning av priset å spritdrycker böra åtföljas av lättnader i gällande restriktionsbestämmelser samt att han med hänsyn härtill yrkat, att den i 2 § förordningen om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker stadgade grundavgift måtte bestämmas till 1 krona, för liter räknat;

av herr *Hjalmarsson*, som anført:

»I anledning av vad i motionen nr 388 i andra kammaren av herr Anderson i Lindome m. fl. anförts, finner jag att utskottet bort i fråga om omsättningsskatten hava föreslagit, att grundavgiften skulle nedsättas till en krona för liter samt att vid inköp utöver en liter i månaden skulle uttagas förutom grundavgiften särskild stämpelavgift efter ett beräknat belopp av en krona för andra, två kronor för tredje och tre kronor för fjärde samt fyra kronor för varje ytterligare liter spritdrycker, som under varje kalendermånad försäljes till en och samma person. Därutöver skulle såsom hittills i skatt utgå 60 procent av det belopp, som — oberäknat skatten för liter och stämpelavgiften — spritdryckerna betinga vid inköp i buteljerat skick»;

samt

av herr *Heiding*.